

NAPVADÁSZAT

I.

A szavak tudója, mint a maga ellenében cselekvő Kharón, szavakat hoz – életre kelni, rejtett-holt világból. De ki tudja, hogy közös-e a *más* világ, vagy ki-kié pontosan megszabott, mint a hivatalosan kimért föld, melynek termése csak gazdáját illeti. Orgazdálkodni vajon lehet-e: lopni máséról, vagy az elégnél többet kisajtolni a sajátomból. Lehet-e büntetlenül? Kizsigerelhetem vagy tarlón hagyhatom – két véglet közt egyensúlyt találni végzet-mentesít, vagy éppen beváltja sorsomat. És terményem milyen fenyegetésnek van még kitéve. A földművelésben is csak nagy általánosságban betartandó előírások vannak – időjárás, kártevők, megannyi vész tantaloszi szeszélye alatt. Akkor sem egészen megbízható a bőséges termés, ha zsíros a föld, prémium a vetőmag, jól és jókor dolgozták meg a földet. Világos útmutató, biztos séma szellemi betakarításra még kevésbé van. Beveti a tapasztalat, szerzett és szerezhetetlen tudás – az adatott talajt. Ám az aratás!

Írás. ~~Vágyom lehetőségeit bejárni, és gyötör lehetetlensége.~~ Miközben lehetőségeit kutatom, korlátaiba ütközöm.

– Ne kezdj olyan kapcsolatba, melyet szégyellned kellene! – idéz valaki valakit.

Ez a tartalom gátolt: a méltóságvesztés lehetősége mérlegelésre késztet. Gát. Megtorpanni előtte, vagy lendületből átugorni. *Ideát* maradni, biztonságban, vagy rejtélyest kísérteni – *odaát*. A vágy, hogy kifejezzem magam – akként, amiként –, nekifeszül a félelemnek, hogy *szégyenben* maradok. Gondolatban néha meglepő egyszerűséggel rendeződik egy-egy mondat, a lap riasztó fehérségétől végül cserbenhagynak az egymásba simuló gondolatalakzatok. Máskor erőlködés nélkül, könnyedén pattannak elő a szavak, gépeltetik magukat, nem törődve azzal sem, hogy nemes forma – papír és kézírás – helyett a klasszikus gesztust mellőző virtuális formátumba mentem, különösebb változtatást nem igényelve, legtöbbször nem is tűrve.

– Morálisan kiszaladsz az úttestre. Keresel, érzem rajtad, hogy állandóan keresel. Féltetek! – tagolja éppen az az egy, aki azzá lehetett.

Szűkölök, mint a kutya, ki bajt érzékel, és menekülne a szűkös terepről. De nem kifelé-befelé keresek szűkölve. Saját szavaimat keresem, a mon-

datokat, melyek éppen az enyéim. A történeteket keresem, melyekben magamra találok. Nehéz utánuk járni, mert születésük előtt részeikre szakadtak. Mélységes ösztönnel, kutyaszimattal és -hűséggel talán rájuk lelek. Bőröm pórusain keresztül is e keresés illanó illata árad. Időszakonként költözik belém, mint távoli vidékre tévedtbe a páni honvágy. Menni kéne, haza indulni, csak éppen nem tudom, merre kellene haladnom – nemhogy iránytű, irány sincs, s talán lábam, létezőm sincs. No meg a haza – ebben a szövegrészben valaminek lenni kéne, de ez is hibádzik. Haza – önmagamba – sincs. Talajvesztettség érzése régóta, idejét sem tudom, mióta. Van, hogy elcsendesedik, megfedlek ról. Aztán időről időre kiszámíthatatlanul felerősödik. Legtöbbször éjszaka, szorongásos ébredésben, mely megidézi, és árnyjátékszerűen felnagyítja a rövidülő idővel egyre szűkülő lehetőségeimet.

– Egyeseket tökéletesen kielégít, ha önmaguknak alkotnak. Nekik a világ álláspontja vajmi keveset számít – állapítja meg tárgyilagosan valaki más, egy koszos vendéglőben, amint aszott ebédje fölé hajoltában tekintete egy elhaladó nő tekintélyes fenekén állapodik meg, az észrevétlennél valamivel hosszabban.

A fenyőfa olyan egyértelműen éli fenyőfaságát. Eszébe nem jut, hogy talán kőrisnek vagy nyírfának kellene lennie. Sehol egy elvadult, kétséget felfedő hajtás. A fenyő fenyő, nedvességet kedvelő; kapaszkodik, ha adottak feltételei. Kimegyek a kertbe, átölelem. Vagy éppen csak kimegyek a kertbe, eljátszom a gondolattal, hogy akár le is feketnék a földre, a fenyő árnyékába, vagy a nyír megnyugtatóan fehér ágai alá. Le kellene feküdnöm, igen. Ám a földet kémlelve, felfedezem az ezernyi pocoklyukat, hangyabolyt. Még ha pokrócot terítenék, akkor sem. Viszolygás nélkül nem menne. Akkor hát nem. Átölelem inkább. Ha átölelem, megszúr. Ha átölelhetném, mert nem szúrna meg, és mert ágai fejmagasságban kezdődnének, nem az a fa volna már, amelyet átölelnék. (Csak át ne csapjon didaktikusba.) Legalább ki lehetne vinni egy asztalt. Az asztal, mely évek óta a tornác végében gubbaszt, arra számítva, hogy majd csak jó lesz egyszer valamire, tökéletesen megfelelne kerti íróasztalnak. Hozzá a kemény, párnával kellemsé puhítható támlás szék. A nyírfa alatt, vagy éppen a mogyoróbokrok közt, inkább mégis a nyírfasátor alatt. A lakatlan, téglaszegélyes ablakaival meghitt külsejű istállófal védelmében. Ahonnan látni a fenyőt. Már csak le kellene ülni. Mélázni, emlékezni, gondolkodni. Írni. Amint *átáramlik a szíven a mindenség*. Egyértelmű létezés tanulni a fáktól és a virágoktól. Ahogy teszik dologtalan dolgukat. Dologtalan könnyedséggel és egyértel-

műséggel dolgomat tenni. Nem törődve olyan fölösleges kérdéssel, hogy nyírfaként milyen lenne fenyőnek lenni. Nem zavarni össze magamat a boszszantó kétellyel, hogy az vagyok-e, ami, vagy inkább mégsem az; ~~vagyok; egyáltalán.~~ (Számból a szót.)

Megfejtető és megfejtetetlen arcaim. Lehetőségeim és lehetőségeim-mé nem tett vagy nem tehetett korlátaim szabnak azzá, amivé. Ember, magyar, kisebbségi, nő, anya, feleség, valakiknek a lánya, menyé, barátja, volt szerelme. Ironikus, kedves, hűvös, melegszívű, kiállhatatlan, szeretetre méltó, gondos, hanyag, szabályszerű, szervezetlen, elemző, érzelgős, egyértelmű, ellentmondásos! Rétegződéseim. Rokonszenvek és ellenszenvek özönében. Vonzódások és taszítások kelepcéjében.

Gondolataim, mint a fenyő látványa, mindenkié. Fenyőképzeted életre kelti benned a fenyőt, így láthatod, amit valójában csak én látok kertemben. A szavak értelme életre kelti benned gondolataimat és érzéseimet. De ugyanazt gondoljuk és érezzük vajon? Megosztom veled. Csakhogy.

Avagy,

biztos vagy-e abban, hogy megérted a nyelvet, amin írok?

Utólag tudom meg, hogy sokkal korábban – másnak is eszébe ötlött hasonló gondolat, s talán előtte még másoknak is. Számít? (Igen, hozod magad. Gubancos, a dolgokat lehető legjobban összebonyolító, kimondottan nőies ego áll/ül szemben a papírral/billentyűkkel. Aztán ebből a nagy káoszból csodák csodája, összeáll valami iromány, ami már nem hull szét. Igen, értjük, ez vagy te.)

Ágyam mellett mókás kupacokban játékok, holt és nem holt költők korántsem halott szavai. Véletlenszerű jelenlétük életemben nem esetleges. Szigorúságuk mögött elfogadás. A látás mögött belátás.

– Ahogy tetszik! Úgy írnék... Mással ne törődj!

Számít.

II.

Akaraterő. Mégiscsak. Vizolygásaim okának felkutatása. Miazhogy! Pocoklyuk. Hangyaboly. Írás. Kísértő félelmek. Félelmetes kísértések. Csak azért is leteríték egy pokrócot. Finom pokrócot, mely selymesen simogat, tartása van mégis, nem engedí át a rövidre nyírt fű tűhegyét. Halvány színű pokrócot, bézst vagy szent smaragdzöldet, mely elvegyül a természet színeivel, nem kiabál ki az összképből, amint a házból vagy a teraszról az erdős kertre nézek. Pihentető pasztell. Milyen kellemes elheverni. Milyen

hamar meglátszanak az éj leple alatt odamerészkedő rágcsálók apró lábnyomai. A patkány mancsának háromívű nyoma is. Melyen jól látszanak a rátévedt bogarak is. Éjjel és nappal kint alszik a pokróc. Elnézegetem így néhány napig. Amint gyülekeznek rajta az állati testemlékezet. Aztán kibújok a cipőmből, rálépek én is. A meglévő nyomokra lépek, nyomukba erdek. Mi történhet. Néhányszor végigjárom szelvényben-hosszában. Talpamra porréteg tapad, meg talán a rágcsálók testéről lehullott szőrzet, véletlenül eltaposott hangya- és bogártetem. Néhány meg nem taposott hangya és bogár kezdi meg útját lábfejemen. Nem rázom le, hadd sétáljanak. Kikapcsolom ösztönös fékjeimet. Szokom a rágcsálók szőrzetét is, tulajdonképpen selymes. Rajta az atkák meg... Nekik is lenni kell valahol. Most éppen a talpamra tapadt patkányszőrön. Na és ha patkány. Szegény örkényi patkány, ki maga is belátta, falábú kislánynak lenni volna jó, csakhogy szeressék! Milyen puha a szőre. Mintha nem is volna. Talán nincs is. Ha lenne, sem lenne iszonyatos. Az iszonyatos.

– Patkányvadászat Zoliéknál a pajtában! Gyerünk!

Valahol itt kezdődött. A félelem csillapíthatatlan kísértése. Ösztönös, már-már vágyakozó közeledés a szemem láttára kimúló s – azt remélem – elmúló iszonyhoz. Melyet testközlelől nem láttam még, de képzeletemben viszolygás tárgyaként szerepel már. Az istálló félhomályban. Édeskés-nehéz tehénszag. Nagynéném szaga ez; bőrébe, hajába ivódott szétválaszthatatlanul. Hiába mosakodna meg, és venne fejes után tiszta ruhát, frissen mosott fejkendő. Talán ezért spórol a nappali mosakodással. Szeretetéhsége – amint meglát, ölelné, csókolna, és újabb meg újabb próbának vet alá akkor is, ha látja ösztönös meghőkölésemet – nyomot hagy a tehénszagon.

– Nem tetszik neked a szagom – jegyzi meg önsajnáló kárörömmel, diadalmas-vádlón.

Közeledéseinek kimenetele mindig ugyanaz, és mind rám, mind rá nézve kínos. Parancsolni próbálok, de nem tudok testemnek, megránduló arc-kifejezésemnek. Utálat fog el a bőréből áradó friss tehéntrágya szagától. Csakúgy, mint rám telepedő fájdalmas-követelőző ragaszkodásától. Mind ezért önmagamtól. És mert tudom, amint tehetem, kerülni fogom. Pedig.

Az ismerősen édeskés-nehéz tehénszag súlya alatt vibrál az esti lámpafény. Szúnyogok és legyek köröznek a poros, pókhálós égő körül. A gyanútlan tehenek között a gyilkos ösztön kimerevített, lecsapni kész élőszo-
rai – férfiak és fiúk – mindenütt. A vadászat lesben álló testtartásukba ragadt. Az ajtóból figyelem őket. Sívargó rettenettel. Mélyebbre, a pajta közepére nem merészkelem. Valaki berántja mögöttem a súlyos ajtót. Menekülnöm

kellene, de megigéz a félelem. Felbukkanó feketeségek cikáznak itt is, ott is, követhetetlen gyorsasággal. A hullamerevséget harci kiáltások, csapkodás, taposás, vaktában tett hirtelen mozdulatok váltják. Vasvillák csillannak a kétkezi munkához szokott, durva, ápolatlan kezekben. Lecsapnak. Újra meg újra. Nincs találat. Aztán látok és hallok valamit. A hang vagy a pillanatkép ér-e először a tudatomig, azt próbálom kideríteni, de képtelen vagyok rá, annyira borzasztó, egymásra vetülő, mint egy kibírhatatlan jelzőhalmozás. Nem reccs és nem ropsz. Valami furcsa, addig nem hallott halálsikoly és pukkanás egyszerre. Imre bácsi gumicsizmájának lecsapó látványához tapad. A gumicsizma feketesége egész súlyával nehezedik az alácikázó árnyra, mely – a természetéhez képest óriási teher alatt – hirtelen megadja magát. A sötét massa szétfolyik a tehéntrágyás szalmában, és elkeveredik, mint irgalom az iszonyattal, szánalom az undorral.

Halálos ütemben újabb feketeség. Éppen felém. Védtelen ácsorgásomban egéruat remél. Üldözői elől hátam mögé iszkol. Az ajtó csukva, arra nincs esély. Szinte érzem tétova, gyors habozását, amint számba veszi a szabadulás lehetőségeit. Merre?! Egyenesen?! Hátra?! Engem megkerülve?! Rám rontva?! Hátamra hasalva?! Hajamba kapva?! Hol lelne biztonságosabb búvóhelyre?! Már jönnek. Nyomában vannak. Ne gyertek! Hagyjátok szerencsétlent! Ne kergessétek örületbe! Még rám ugrik! Nekem jön! Belém mar emberiség iránti indokolt bosszújában! Mégsincs benne gyűlölet. Csak halálfélelme lüktet. Unokatestvérem villájának hideg vasa rám kacsint, majd kanyargós ívet ír le a levegőben – engem megkerülve, őt célözva. Nem a szememmel – idegeimmel érzékelem, amint hátam mögött átdöfi, testét a fapadlóba tűzi, kifeszíti, mint gombostűvel múlt nyáron a színes pillangókat. Hangomat hallok. A kaján, diadalittas férfüvöltést maga alá parancsoló, szűnni nem akaró, öntudatát vesztett sikolyomat.

Nem tudom, hogy jutok ki innen. Miközben mégis bent rekedek. Valahogy.

III.

Elheverhetnék a pokrócon. Ha nem is heverhetnék – ahhoz nem vagyok kellőképpen ellazult –, legalább egyenesbe helyezkedhetnék. Nézhetném a fölém boruló nyírfasátrat. Kémlelhetném a levelek közt bekandikáló eget. A tavaszi, délelőtti napfény elég lágy már, és megnyugtatóan gyöngemég. Hátradőlök. Hepehupákba helyezkedem. A lehető legkényelmesebben. Tökéletességre való törekvés úton-útfélen. Mintha kijárna, akár a boldog-

ság. Aztán a nagy igyekezet ellenére csalatkozás, kudarc. Legjobb esetben csak helyrehozható hiba, egy-egy nagyobbacska kanyarban. Akár a megrepedt önbizalom. Nem egészen kényelmes, de tűrhető helyezkedés. Érzem, hogy vagyok. Lélegző test a föld is alattam. Miért félek belekerülni? Az elmúlás rettenete mellett van más is. Határozott irtózat a gondolattól, hogy nyüvek martalékává válok. Pedig csak tisztulás, a természet kötelező, öntisztító folyamata. Átalakulás, föld alatti eggyé válás. Mégis inkább a tűz. Ha már nyaldosnia kell valaminek, láng legyen, ne nyákos nyelvek. Nem mintha érezném. Mégis számít. S ha még eldönthetem! Ennyit legalább. Testre szabott végakarát. Gondtalan napozás helyett. Alapos, megfontolt élheterlenség. Mely bizonyos fokig irányítható. Irányítottságában életet javító. Hol is romlott szóval el? Mert valahol csorbulnia kellett. Ha egykor egészen éreztem – a hitet önmagamban. Akkor hát: a teljességig vissza.

Uzoni mamám hangjáig. Tartalma ködbe vész, lényege bennem él. Bársonyos melegség.

– Tubarózsám – talán így szólított. De már ezt sem tudom biztosan. Csakhogy becézett. És amit mondott, jólesett. Színes világot múltjövő-történetekből vont körém. Szárnyalással nyújtott védelmet. Tréfával zománcozta a nincstelenséget, így csupán csillogása tűnt fel. Békés hangon rombolt tabukat. Szeretet. A szeretet kiváltság. Titokzatos irányíthatatlanság. Örökös keresés. Hogy kaphassak és adhassak. Mert nincs mindenütt. Nincs mindenkitől. És nincs mindenki felé. Nem az akaraton múlik tehát. Lesz még más is, ami nem az akaratomon múlik? Minek mikor adhatom fel akarását? És minek nem? Akkor sem, ha tudom, nem pusztán akarat kérdése. Sokkal inkább önmagamhoz való hűség kérdése. Ha feladom, önmagamot adom fel. Cserbenhagyás. Árulás. Kötelességféle mégis a visszaható fel szabadítás? Megváltás volna önmagam beváltása?

Nyomában vagyok naphosszat, megingathatatlanul követem, mint csibe a kotlót. Árvácskákat ültetünk. Árvácskák magját takarítjuk be. A magot papirosba csomagoljuk újabb ültetésig. Komótosan halad a sorok között. Tiszta, ráncos kezében megcsörren a palántákért kapott apró. Néhány év múlva szemét földik az obulusok, sírját az árvácskák.

– A haláltól, Rózsa, nem kell félni!

Félelmeim: halálából előbújik! Bárhol felbukkanhat – a tisztaszobából, ahol utoljára, kiterítve láttam a csupasz padlón, vagy a nagy, sötét asztal mögül! És magával ragadhat! Magával visz. Mert szeretett.

Ha engem nem is, a teljesség tudatát magával vitte. Életem többé nem kerek egész. Nem szolgál már védelmemül természetes fara, mely mögé a gyer-

mekcsínyt sehogyan sem értő, dühöngő bátyám elől menekültem. Védelem híján önvédelem. Arányok, erőviszonyok elsajátítása. A kicsit s jót tanulása. Önfedlt szárnybontogatás helyett szárnysegéstől való félelem.

Helyét mama veszi át – ha egyáltalán átvehető a hely a szívben. Fiatalon megözvegyült-megkeseredett mamám az életet sosem szerette igazán. Szégyenben született, így gondolta: szégyenletes szerelem a halálig tartó meghittség, mely feledtette anyjával előzetes kötelékeit. Születési szerelmét, saját születését böjtölte önként. Amíg maga az élet nem fogta feketeböjtre.

– Mindent csinálj úgy, ahogy én nem csináltam!

Szép kis útravaló mamától. Másnak bejáratlan, be nem járt útja mégis csak más útja. Más vágyainak útja, kútja. Abba nem ugornék. Csakis az enyémbe. Fejest. Még ha az alját érinteném, akkor is. Anélkül nem megy. Ha már alá kell merülni, hogy legyen miből kikecmeregni, legalább az enyémbe, enyémbe. Mindenki a sajátjába. Még a sajátomat sem biztos, hogy tudom élni, másét hogyan?! Világom csak én-nyelven ért. Én-kulccsal nyílik. Annak kellene utánajárni, a sárkány torkából kihozni, nem várni fehér lovon a hercegre, hogy a jöttment szavak világából kimentsen, igaz világomba szabadítson. A sosemvolt királylánynak magának kell kimentenie vásárra vitt, sárkánylopta bőrét, visszaszereznie koronáját, ha egyáltalán létezik még az emlékek királysága. *Az emlék nem eladó.* Nem tékozolható. Disznók elé nem vethető. Miért, voltak? Kik és mikor dézsmálták meg vágyaimat? Az csak az önbizalom volt. Azt habzsolták be. Más elorzott önbizalma nem táplál, csak hizlal. Ál-étek. Hiúságját ken derekadra, tokádra, szíved köré. Vétek-étek.

– Akárki írását nem közölhetjük!

– Ő a kollégánk, nem akárki! Ragaszkodom ehhez az íráshoz! Ne kiabálj, mert én is kiáltok!

Szerkesztőség. Fölöttem veszekednek. Olyan messze fölöttem, hogy már nem is látom a felszínt, a színeket, hogy mit miért, és miért nem. Hogy miért írni, ha nem. Ha ennyire nem akarják. Miért nem akarják? Valamiért. Félek kideríteni, félek, milyen szagok fognak a pokróc alól orromba csapni. Milyen szaga van az irigységnek? Miért bűzlik olyan áthatón? Olyan kitartó alattomosággal, mint többnapos lepedék a fogon. (Van ilyen?) Talán, mert maradék. Minek a maradéka? Miből vonódott ki mi, hogy irigység lett belőle? Fogatkozás. Valaminek a hiányából fakad. A tehetségéből talán. Igen is, nem is. A tehetség hiánya nem zárja ki a jóindulatot. Nem szükségszerűen. Miképp a tehetség sem. Miképp a rosszindulatot sem. Rossz helyen, rosszkor. Maradjunk ennyiben. Kapufa. Túl sok kapufa, hogy el-

higgyem, kapura is lehetne lőni. Hát nem lövök. Minek az. Különben is: le a fegyverekkel. Épp ideje lenne. Ilyen világban. Milyen világban? Milyen fegyverekkel? A szó milyen fegyvernek minősül? Fehérnek talán? Netán büntetendő? És mit véd? Milyen szabadságot? Szólásszabadságért ki és mi ellen harcol? A szabad gondolatnak, ízlésáramlatnak kik a korlátozói? Irodalmi vegetáriánusok és omnivorok csatája szavakkal. Milyen szavak és milyen gondolatok tennék ki a nehézfégyverzetet? Melyik tábor lenne számosabb? Ha választani kellene, merre? A kétpártiság, de a pártoskodás is halálos! Mégis: fehér vagy fekete?! Lehet szürke? Csak azt ne! Egysíkú, unalmas, ráadásul iszonyos szavakat idéz, mint egér. *A szürke ötven árnyalata* (eredeti címén: *Fifty Shades of Grey*) egy 2015-ös erotikus-romantikus dráma. Egy erősen szürke napon meg lehet nézni, de csak egy igen szürke napon tanácsos, lelki ködfelhők frontnapján. Egyszóval tökéletes a szürke. Tehát kapufa. Hol és mikor? Pontos lista. Gólélmény is volt? Lennie kellett, hisz hittem a játékban. Még pontosabb lista. A lehető legélénkebb felidézés. Szemérmetlen sütkérezés jó emlékekben. Lelki D-vitamin-bevitel. Szavak, mondatok, arcok, melyek ellenállóképességemet erősítették. Önbizalommá épülő bizalmak. Bizalmak, melyek elindítottak és visszahoztak. Honnan is?

Szürke egér, nem: szürke egérlány farkincáját cincálja a tanárnője. Macska a javából! Bele-belekarmol, játszik a kisegérrel. Mert cincog. Iszonyat! Ez mégiscsak túlzás! Azaz túlzástalanság ez a próbátalanság! Felkészületlenség! Monoton kakofónia! Kisegér cincog. Mi mást tenne, ha éppen sír. Addig sír, amíg arra nem jön egy felnőtt egér, hogy megvigasztalja. Arisztokratikus fehér egér. Hasonszőrű cincogásnak megértés a vége, pontosabban az eleje. Ez ugyebár a kezdet. A nagybetűs cincogásé. Amikor az egérkének saját szürkeségéről por helyett az aventurin jut már eszébe. Így a mókuserékből ki-kimeréskedik, kalandosabb lehetőségeket keres. Bolyongás. Vaktában keresi ilyenformán a Napot. Vagy éppen merészségében. Időnként disszonál a harmónia? Vagy kizárja egyik a másikat? Netán csupán a mennyiség, az arányok ötvözése számítana? Mese. Érzem, hogy jó. Csak ez számít. Érdemes lenne meghallgatnotok. Persze, nem kényszer. Nem kényszer, ezért nem akarja senki. Nem baj. Nem fáj. Nem apaszt a közömbösség. Nem érdekel, hogy életunt érdektelenség vagy bosszús elzárkózás van mögötte. Vagy csak ostobaság. Nem érdekel, és nem tör le. Elég szemében a bizalom. Világos premissza, vitathatatlan konklúzió: tekintetében látom, hogy jó. Hát jó. Fenntartások nélkül hiszem. Kell a jó. Kellemes ez a kell. Nem terhes kötelezettség. Olyan erős és mély mégis, hogy utakat váj belém, tervek és célok útjelzőit helyezi kilátásba. Egységes és fe-

szes vágyak kerekednek. Talán túl feszesek is. Ami rugalmatlan, nem bírja ki a nagy fordulatot. Mint hirtelen növekedéskor a megrepedt bőr: csúnyán hegesedik, mintegy magából kifordulva – a hirtelen életút-szakadás.

– Egy kivételével mind reménytelen. Nem tudnak írni – jegyzi meg egy avatott irodalomtörténész.

Az *egy*-gyel kapcsolatban, aki nem én vagyok, nem csálnak jóslatai. És a *mindre* ráhibázott? Mert ki mit? Én valamit?! Elhiszem a tükörnek, hogy nem vagyok szép, csak érdekes. Számítana a tudat, hogy görbe a tükör?

IV.

Persze, csak vágy volt az elnyújtózás. A kert, a nyírfa, a lucfenyő és boróka valóságában. Délelőtti napsütésben. Alkonyatkor aztán tényleges megváltás. Amolyan kisbetűs, lazító, amelybe nem kell belehalni. A gyerekek ujjongva gyíkot keresnek a kert alatt. Még remeg nyomukban a magára hagyott trambulín. Csábító ringatás. Könyökből fellendítem magam. Hátradőlök. A féktelen szabadesésben érthetetlen rosszkedv. Majd gyermekkori, könnyed zuhanás. Csűr. Észvesztő szaltósorozat a gondosan felrakott szénaboglyába. Nevetéstől, a mélységbe lendülés izgalmától kipirult arcok, arcom. Szemben tata mereven, hosszan néző öreg szeme. Fáradt tekintetében leplezett csüggedés – sajnálja a hiába munkát, a bicsakló tetterő tékozlását. Értelmes szava több mint kedvszegés – megadásra kényszerítés lenne. Hát csak nézi szótlan, elnéző szeretettel önfeledt rövidlátásunk.

A kutatás öröme, a gyíklesés boldog hangja távolodik. Kőhajításra, a volt kolhoz udvarán félig feltárt, visszatemetett szarmata temető. Egy felszínre került leleményes rézfokos kétívű hasítófelülete hihetővé teszi a régmúlt létezését. Hogy voltak szándékaik és, feltehetően, kiábrándulásaik. Torpanásaik ellenére, jövőbe nyúló megvalósításaik. A feltárukozó tárgyi jelenlét optikai csalódást okoz. Vagy ténylegesen módosult távlatokat, mely megbontja a közeli és távoli egyensúlyát, a múlt–jelen–jövő határvonalát. Enyhén remeg az alattam feszülő trambulín. Finom fuvallat simogatja arcomat, hajamat. Vöröslila-kékessárga naplemente. Magát megadó Naplemente. Repülő hasítják az eget, nyomuk alatt tiszta mégis az alkonyati ég. Nem borítja be szűnyoghad, sem légyfelhő. Fölöttem kalitkából szabadult papagáj pásztáz. Egzotikus, délszaki sikolya megnyitja a teret. A szavak terét. Gyöngytyúk gyöngyöz, pulyka pulygat, páva pávogat. Pletykálgató kórussukat hallgatom. Nem lehet, hogy csak ének ez, madárfütty, trilla. Szókérés. Tollak. Gyöngyös, hosszan ívelt, aranyba hajló kékes-zöldes. Madarat

tolláról. Tollgyűjtögetés, barátságkeresés. Feloszlik a dermesztő merevség, kilátástalan csüggedés. Lebegni kezdenek bennem a vágyak. Egyik írásmat valahol éppen bemutatják. Távolság esik a most és a távol. Távolság, mint a föld alatti szarmata sírhant. Pedig jó volna önfeláldozóan örülni tudni a miénk is.

Kísérleti írás. Szavak szabadesése. Több mint öröm – *a szárnyalás szerelme* ez. Írok. A miértjeit – hogyan, miért most, meddig – nem látom át. Mint ahogy azt sem sokáig, hogy talán fontos, ahogy éppen én látom. Bátorság az íráshoz, s – amikor *belülről* nem lehet – bátorság a hallgatáshoz. Írás és nem írás szabadsága. Alapvető. Akár az árnyalatnyi különbség önhittség és önbecsülés közt.

Dőlt betűvel sorrendben Ungvári László Zsolt, Jorge Luis Borges, Patrick Modiano és Ernst Hemingway gondolatait jelöltem. Emellett a kitalált és valóban elhangzó megjegyzéseket önkényesen összekevertem, a valós személyek kilétét titokban tartottam. Nem elég írói szándékosság ez?